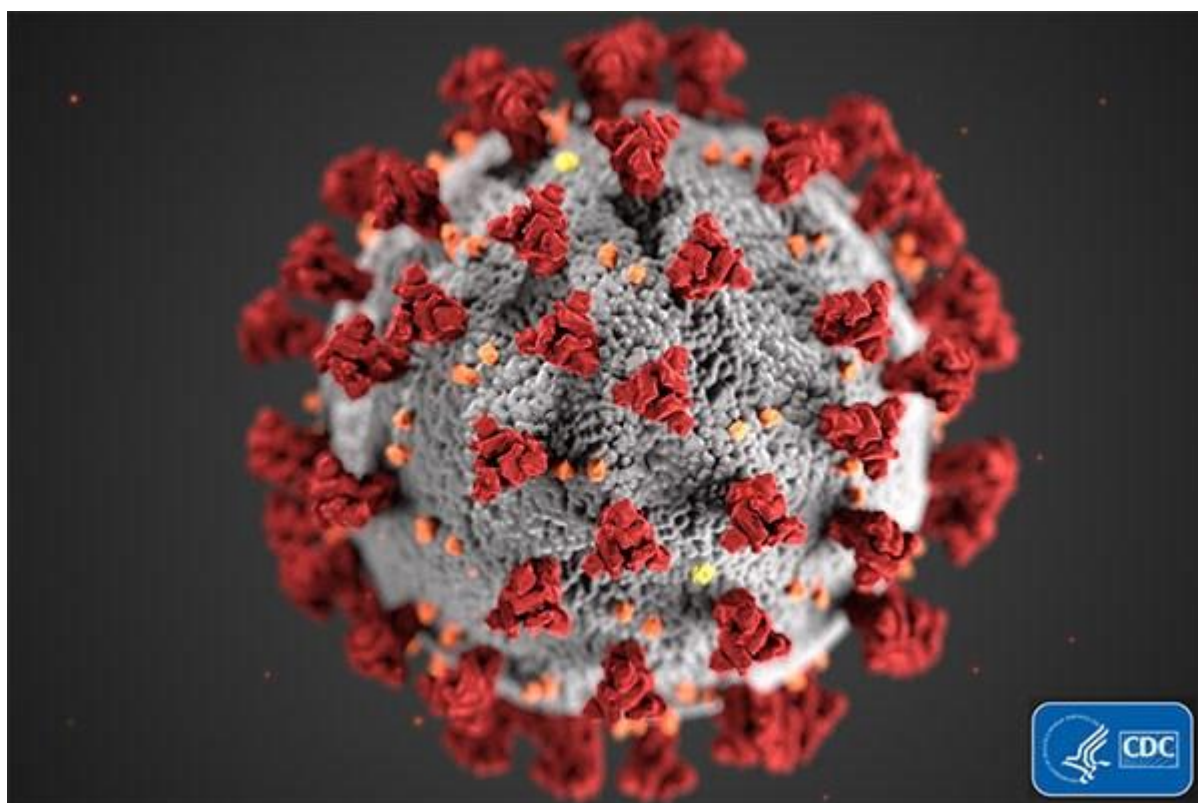

Effekterna av Corona/Covid-19 för Innovationsföretagens medlemmar

Rapport 4

**En snabbenkät – insamlad 29 maj-5 juni 2020,
tillsammans med undersökningen för
Investeringsignal 2-2020**

Bakgrund

Med anledning av den snabba händelseutvecklingen till följd av Coronapandemin följer Innovationsföretagen nu kontinuerligt upp effekterna för våra medlemmar. Dels för att kunna informera om läget i branschen och kunna ge bästa möjliga stöd till medlemsföretagen, dels för att informera politikerna om vilka åtgärder som krävs för att stödja företagen i branschen.

Metod och fakta

Enkäten, som mejlades ut till drygt 550 vd:ar, divisionschefer och andra beslutsfattare hos Innovationsföretagens medlemmar, tillsammans med den ordinarie enkäten för konjunkturrapporten Investeringsignalen, var öppen mellan den 29 maj och 5 juni. Den genererade 124 svar från företag som tillsammans sysselsätter knappt 25 000 medarbetare i Sverige. De svarande representerar 37 industriteknikkonsult- och techföretag, 34 arkitektföretag och 53 teknikonsultföretag (bygg och anläggning).

Frågeställningar

Nedan redovisas frågeställningarna i enkäten.

Två frågor om verksamhetsområde och antal anställda.

Har ditt företag påverkats av den pågående Coronakrisen?

Har ni på grund av Coronakrisen:

- Tappat befintliga uppdrag?
- Fått befintliga uppdrag uppskjutna?
- Tappat i orderingång?
- Fått en högre sjukfrånvaro?
- Fått en högre VAB-frånvaro?

Ungefär hur mycket har det påverkat? Svara i siffror så gott du kan.

- Hur många personer har varslats/sagts upp? (Antal personer)
- Planerar ni att varsla/säga upp personal? Hur många i så fall?
- Hur många personer har permitterats? (Antal personer)
- Planerar ni att permittera personal? Hur många i så fall?

Frågor om likviditet:

- Har ni svårare att få betalt av era kunder på grund av Coronakrisen?
- Bedömer ni att risken för brist på likviditet har ökat i ert företag på grund av Coronakrisen?
- Har ni sökt krediter från er bank med anledning av Coronakrisen?
- Om ni sökt krediter: Har ni fått ansökan beviljad?
- Om ni sökt krediter: Har ni fått ansökan avslagen?
- Om ni sökt krediter: Väntar ni fortfarande på beslut?

Förväntar du dig att effekterna av Coronakrisen på ditt företags verksamhet kommer att öka?

Öppen textfråga.

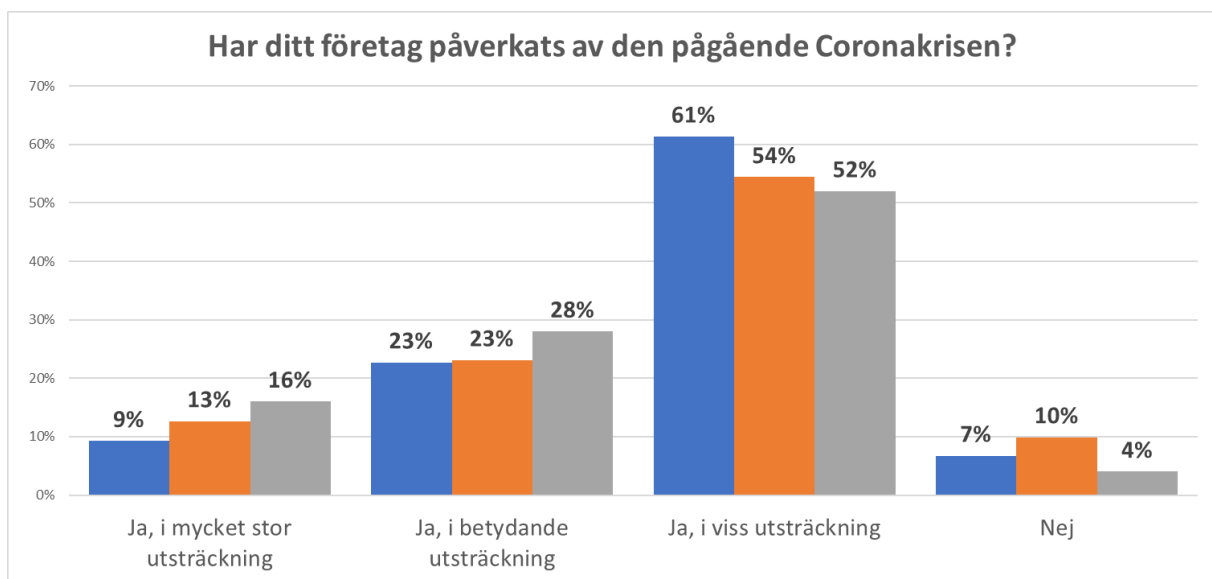
Resultat

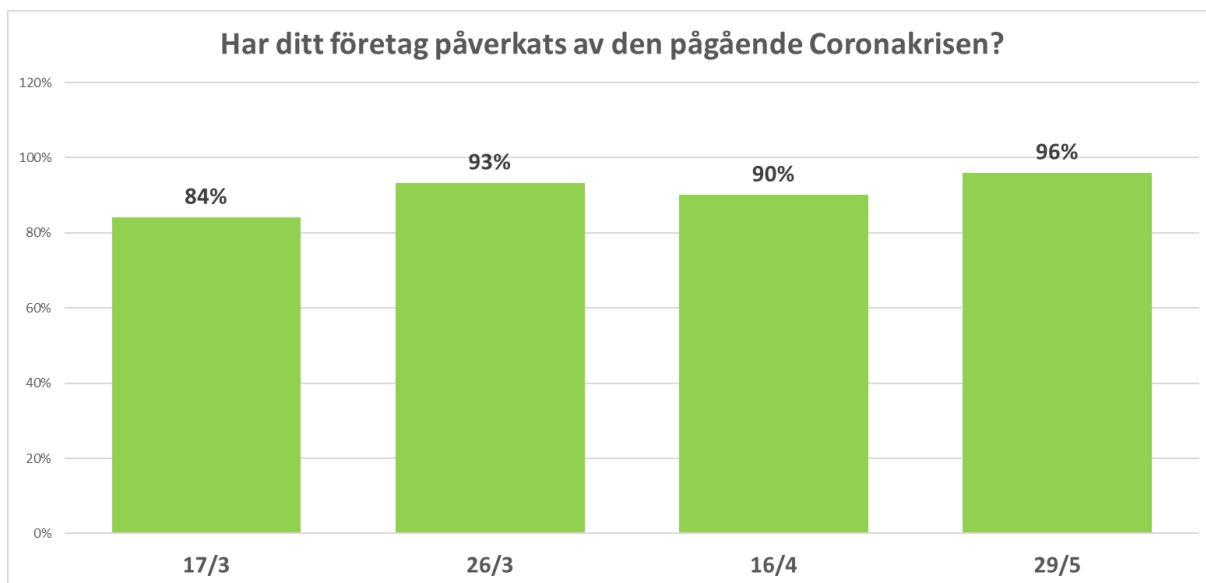
Nedan redovisas resultaten från enkäten, fråga för fråga. Även skillnaden mellan denna och de tre tidigare mätningarna (16-17 mars, 25-27 mars och 14-16 april) visas. I slutet av rapporten sammanfattas och analyseras enkäten.

1. Har ditt företag påverkats av den pågående Coronakrisen?

Nästan alla företag känner av Coronakrisen på något sätt. 96 % av de medverkande företagen uppger att de har påverkats av pandemin. Andelen företag som har påverkats har ökat jämfört med den första mätningen, i mitten av mars. Även graden av påverkan har ökat, som diagrammet nedan visar. Staplarna visar svaren i enkät 2-4, där de grå staplarna motsvarar den senaste undersökningen.

Andelen företag som påverkats i mycket stor utsträckning har ökat till 16 % från 9 % i den andra undersökningen, och andelen företag som påverkats i betydande utsträckning har ökat till 28 % från 23 % i den första undersökningen. Endast 4 % av de medverkande företagen svarade att de inte påverkats av Coronakrisen.

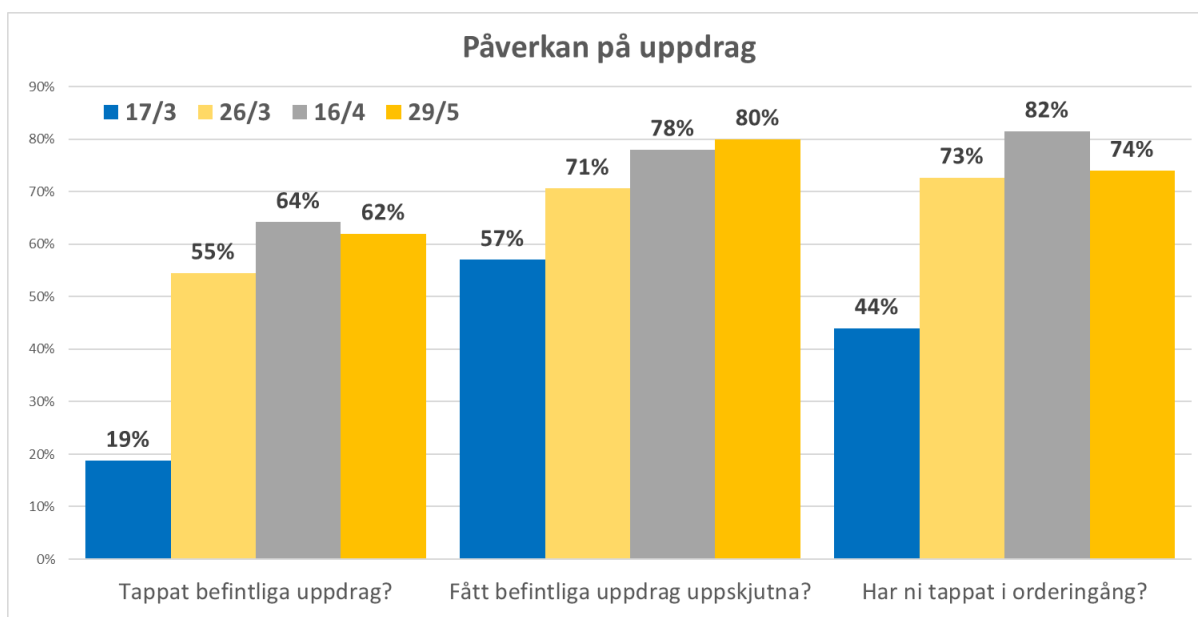

Det förekommer små skillnader mellan verksamhetsområdena. Bland arkitekterna har inga företag svarat att de inte är påverkade av krisen. 55 % av arkitekterna har påverkats i betydande eller mycket stor omfattning. Bland teknik konsulterna svarade 5 % att de var opåverkade av krisen och 68 % uppgav att de påverkats i betydande eller mycket stor utsträckning. Bland industrikonsulterna var det 6 % som var opåverkade och 26 % som påverkats i betydande eller mycket stor utsträckning.

2. Hur har ditt företag påverkats?

Företagen tillfrågades om de påverkats på olika sätt och hur mycket (i procent eller antal) enligt frågorna nedan. En tydlig ökning mellan undersökningarna är tydlig i diagrammet nedan, som ger en samlad bild över utvecklingen av påverkan på uppdrag.

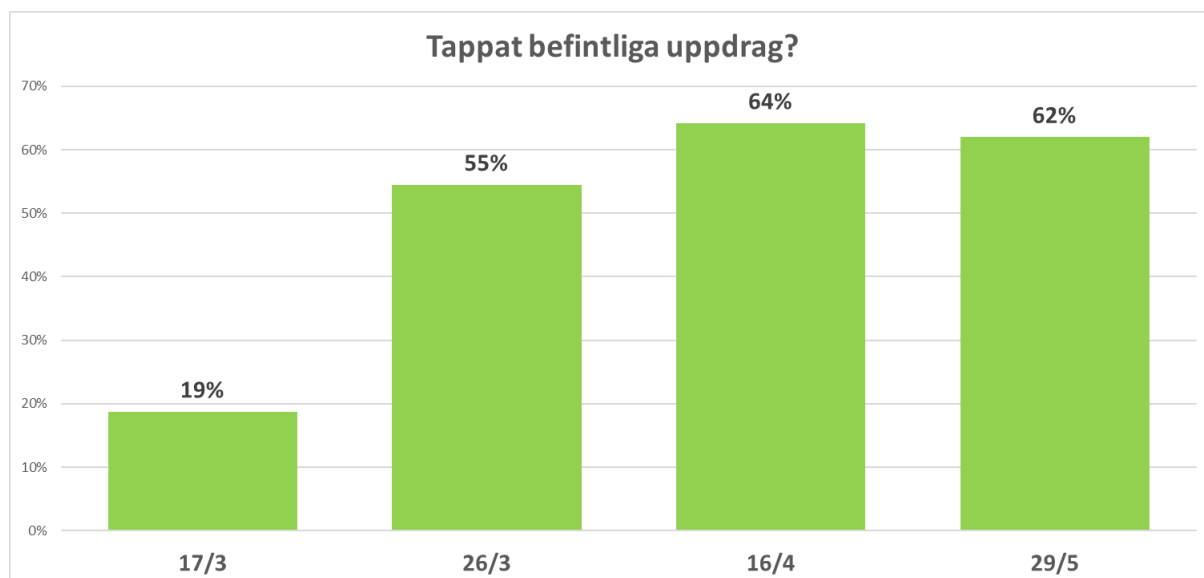
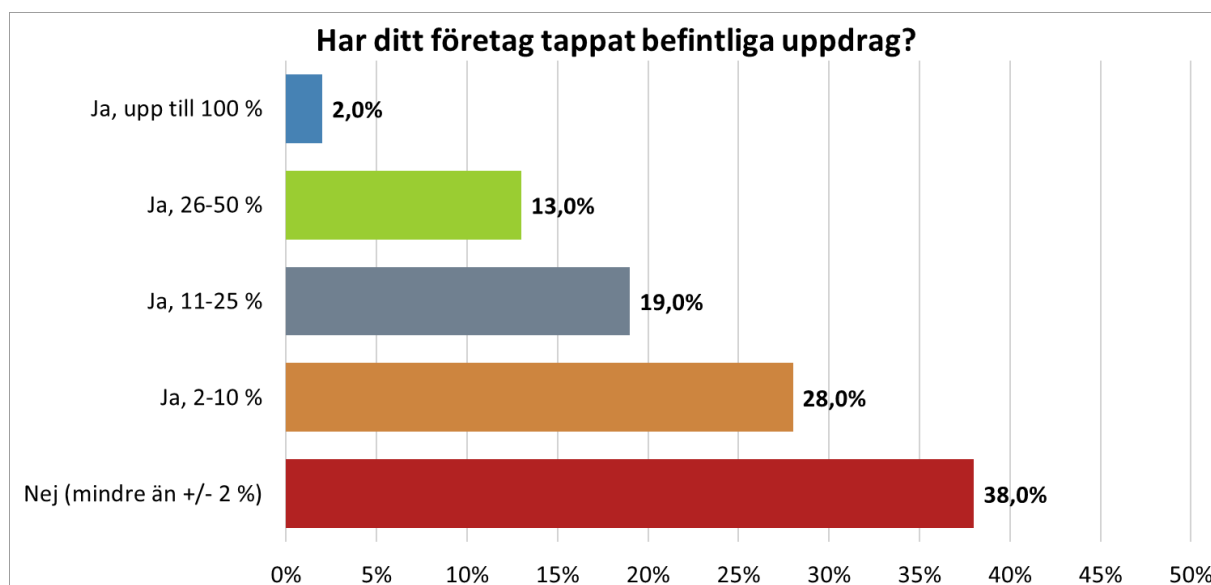

2.1. Har ni tappat befintliga uppdrag?

62 % av företagen svarar att de tappat befintliga uppdrag. Det är ungefär i nivå med förra mätningen då 64 % svarade att de tappat befintliga uppdrag. Nära hälften, 28 %, uppger att de tappat 2-10 % av uppdragen. 15 % har tappat mer än 25 % av uppdragen.

Industrikonsulterna har tappat mest uppdrag; 86 % svarade att de tappat minst 2 % av uppdragen och 38 % svarade att de tappat minst 25 % av uppdragen. 59 % av arkitekterna svarade att de tappat uppdrag varav 9 % hade tappat mer än 25 % av uppdragen.

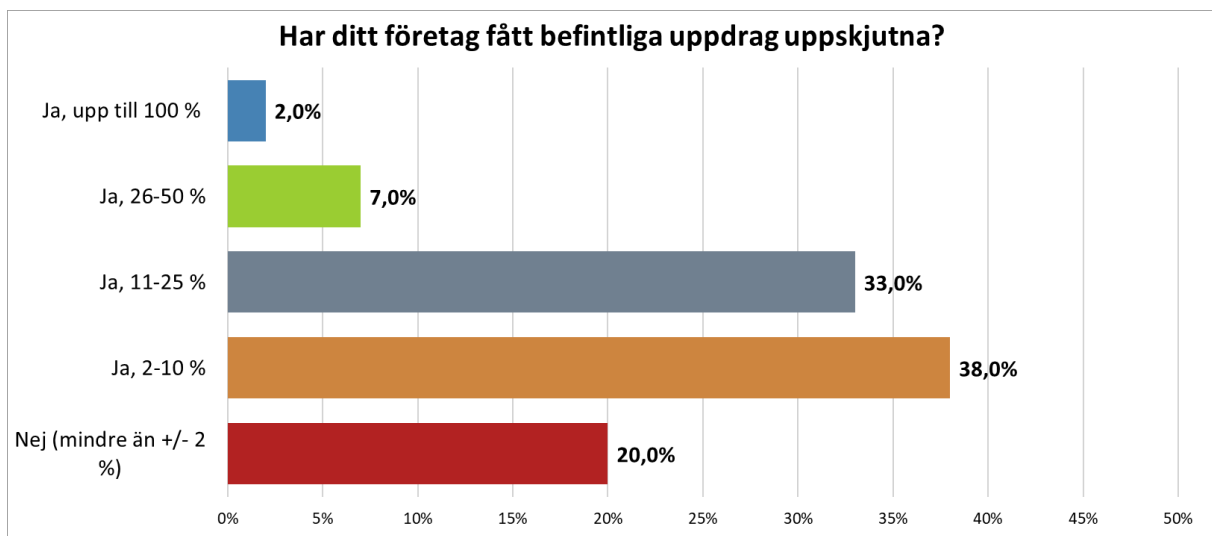
Teknikkonsulterna har tappat minst uppdrag. 47 % svarade att de tappat uppdrag och endast 2 % hade tappat mer än 25 % av uppdragen.

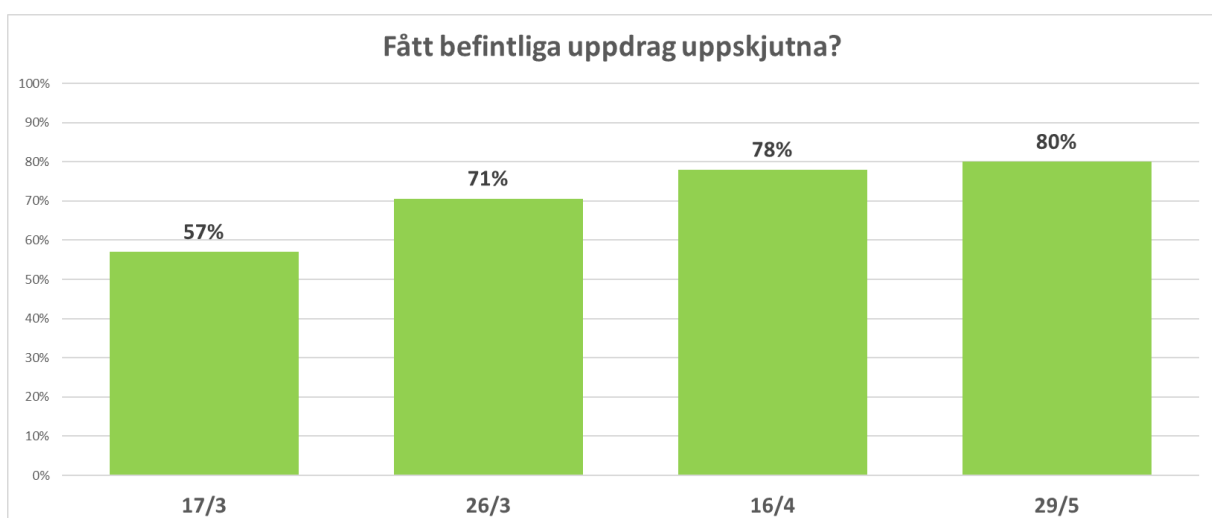
2.2. Har ni fått befintliga uppdrag uppskjutna?

80 % av företagen har fått uppdrag uppskjutna. Det är en liten ökning jämfört med den förra mätningen då motsvarande siffra var 78 %.

38 % av företagen har fått mellan 2-10 % av uppdragen uppskjutna medan 9 % har fått mer än 25 % av uppdragen uppskjutna. Arkitekterna redovisade mest uppskjutna uppdrag, 85 % hade fått uppdrag uppskjutna varav 6 % hade fått mer än 25 % av uppdragen uppskjutna. Bland industrikonsulterna hade 81 % av företagen fått uppdrag uppskjutna, varav 16 % hade fått mer än 25 % av uppdragen uppskjutna. Bland teknik konsulterna hade 74 % av företagen fått uppdrag uppskjutna och 4 % hade fått mer än 25 % av uppdragen uppskjutna.

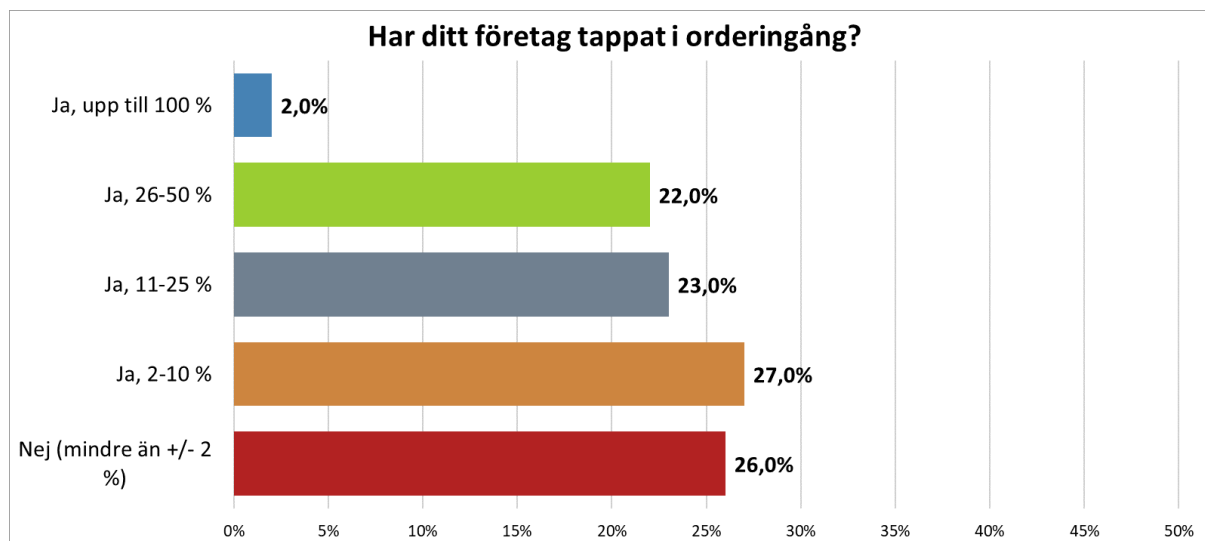
Trenden att andelen företag som får uppdrag uppskjutna ökar är tydlig i diagrammet som följer. 80 % i den här undersökningen, mot 78 % i den förra och 71 % i den andra undersökningen.

2.3. Har ni tappat i ordergång?

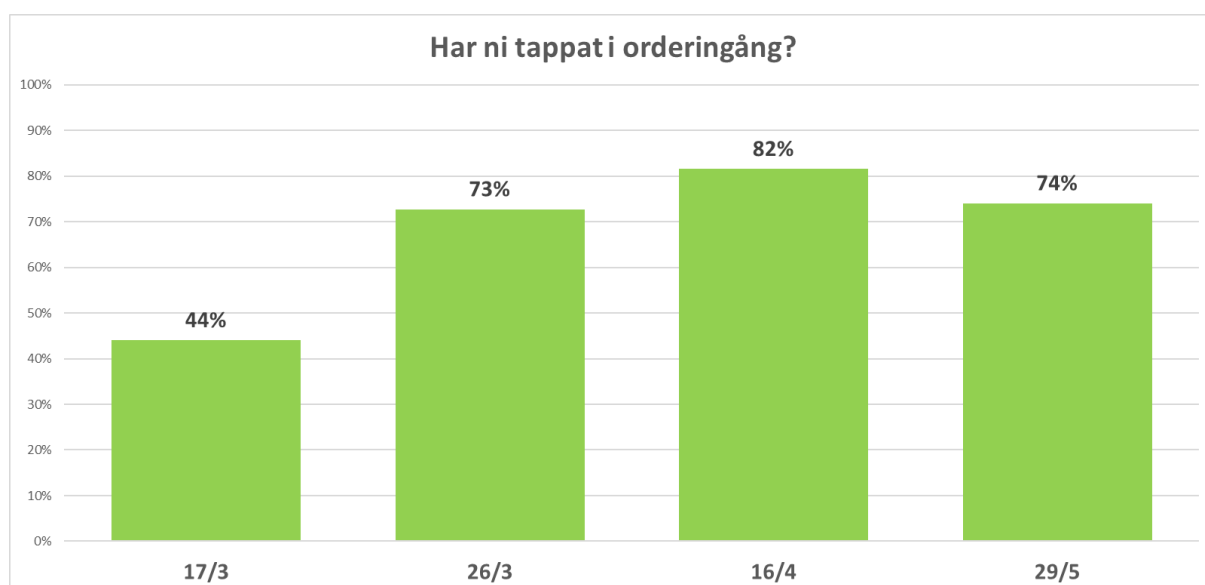
Tre av fyra (74 %) företag har tappat i ordergång på grund av Coronakrisen, vilket är en något lägre notering jämfört med 82 % i den förra mätningen. En del av skillnaden mellan mätningarna kan eventuellt förklaras av att inte exakt samma företag medverkade i båda mätningarna. Men det är även möjligt att tappet i ordergång har minskat.

24 % av företagen har tappat minst 25 % i ordergång. Det är dock fortfarande oroande siffror inför hösten. Förhoppningsvis kommer ordergången igång igen efter sommaren.

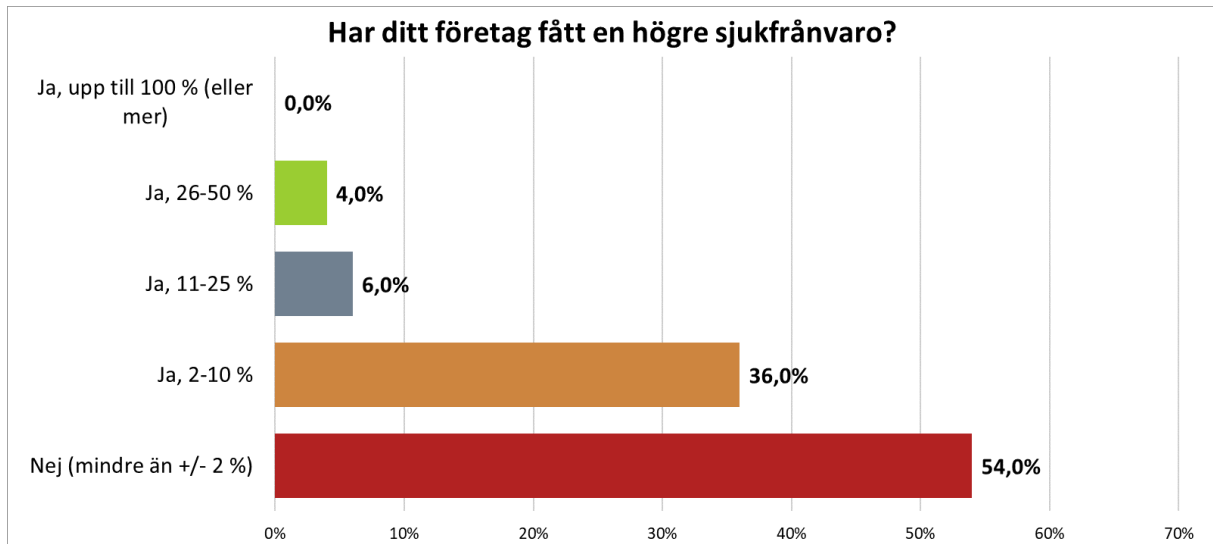
Industrikonsulterna har tappat mest i ordergång. 84 % redovisar minskad ordergång, varav 38 % har tappat minst 25 %. Bland arkitekterna var det 82 % som tappat i ordergång varav 15 % hade tappat minst 25 %. Teknikkonsulterna har tappat minst i ordergång; 61 % rapporterade att de tappat i ordergång, varav 18 % hade tappat minst 25 %.

Trenden mellan undersökningarna illustreras i diagrammet nedan, där andelen företag som tappat i ordergång ökat från 44 % i den första undersökningen till 74 % i den här undersökningen.

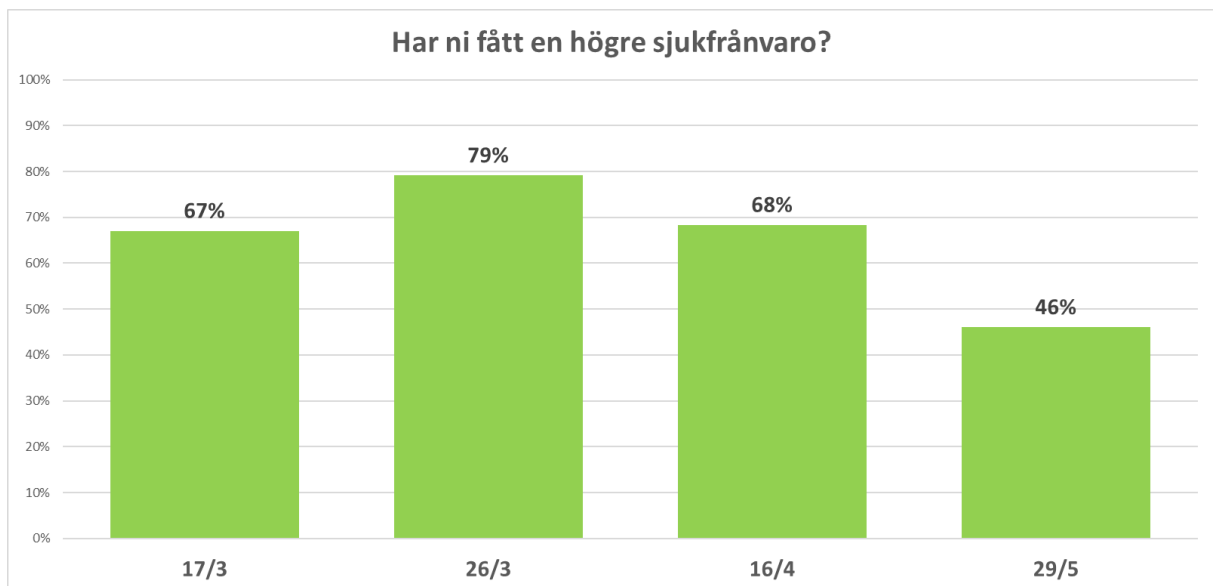

2.4. Har ni fått en högre sjukfrånvaro?

Sjukfrånvaron verkar ha minskat jämfört med hur det såg ut i mars och april. 46 % av företagen svarade att de fått en högre sjukfrånvaro. I den föregående mätningen var det 68 % som upp gav att de fått en högre sjukfrånvaro, och dessförinnan 79 %.

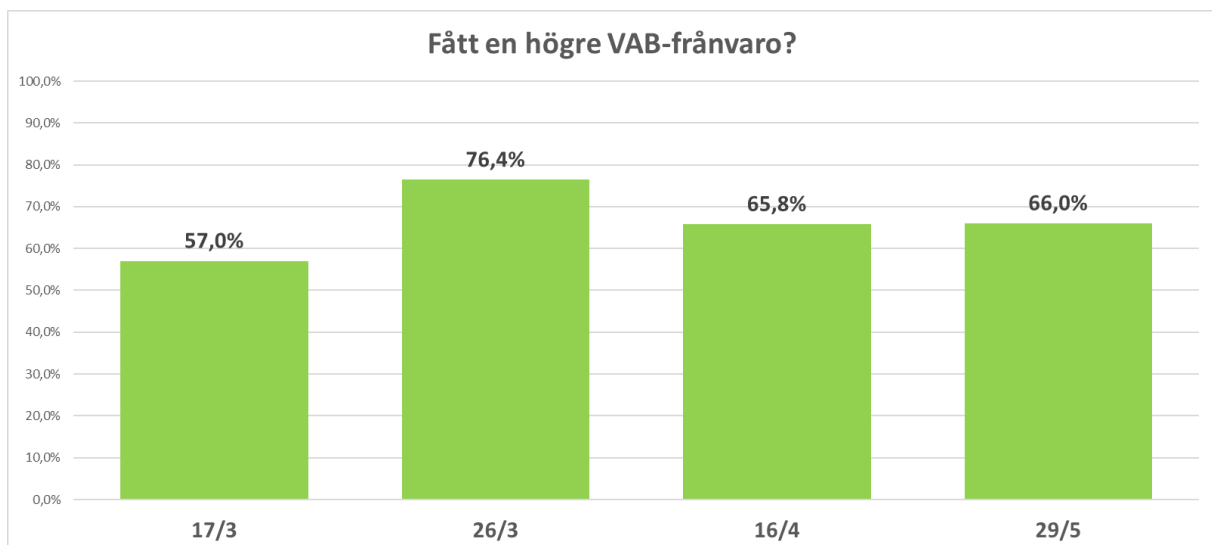
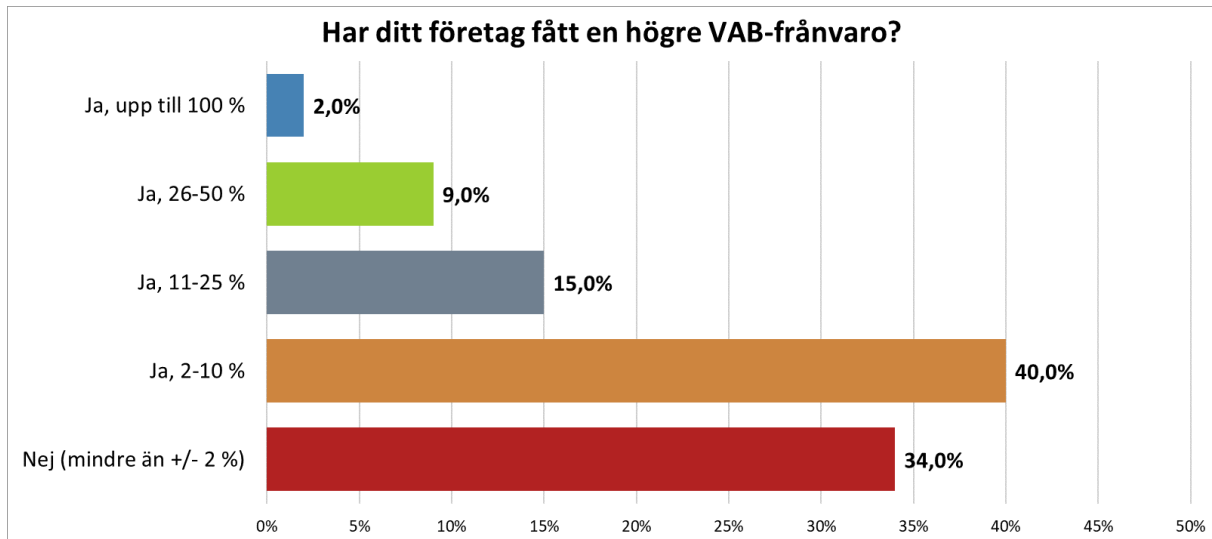
Nedan redovisas resultaten från de fyra genomförda undersökningarna.

Arkitektföretagen redovisar störst ökning i sjukfrånvaron. 56 % av företagen redovisade ökad sjukfrånvaro. Bland teknik konsulterna redovisade 43 % en ökad sjukfrånvaro och bland industrikonsulterna redovisade 40 % en ökad sjukfrånvaro

2.5. Har ni fått en högre VAB-frånvaro?

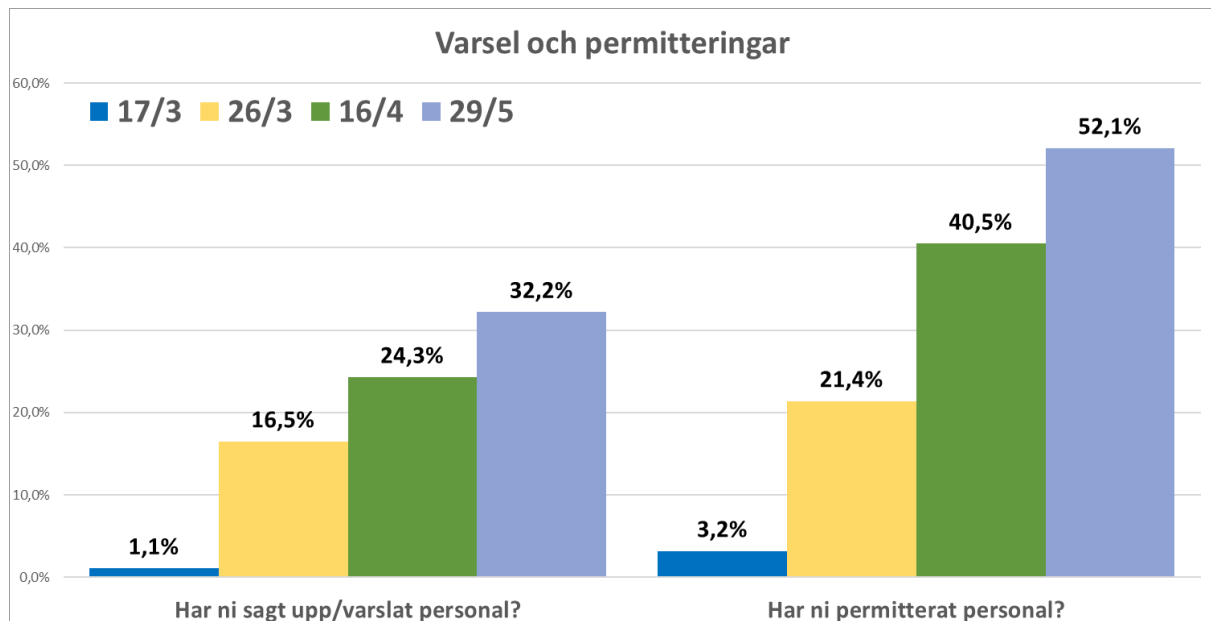
Även VAB-frånvaron verkar ha stabiliserat sig. 66 % av företagen rapporterade ökad VAB-frånvaro. Det är samma notering som i föregående mätning. Högst notering redovisades i den andra mätningen då 76 % av företagen redovisade ökad VAB-frånvaro. För 40 % av företagen som redovisade ökad frånvaro i denna mätning var ökningen blott mellan 2-10 %.

2.6. Har ni sagt upp/varslat personal?

Varslen och permitteringarna har ökat mellan varje mätning. Sammantaget hade 32 % av företagen varslat och 52 % permitterat personal. I den första undersökningen hade endast 1,1 % av företagen varslat personal och 3,2 % hade permitterat personal.

Nedan redovisas den samlade utvecklingen över varsel och permitteringar i de fyra genomförda undersökningarna.

I den här undersökningen rapporterade 32,2 % av företagen att de varslat knappt 500 medarbetare, tillsammans, vilket motsvarar 2,6 % av deras samlade personalstyrkor. Bland industrikonsulterna hade 36,1 % av företagen varslat 5,2 % av den samlade personalstyrkan. Bland arkitekterna hade 37,5 % av företagen varslat 3,7 % av personalstyrkan och bland teknikkonsulterna hade 26,4 % av företagen varslat 1,1 % av personalstyrkan.

Andelen företag som fortfarande planerar att varsla har minskat sedan den förra undersökningen. 22,3 % av företagen hade planer att varsla i den här mätningen, mot 36,2 % i den föregående mätningen. Det är relativt jämnt fördelat mellan de olika verksamhetsområdena.

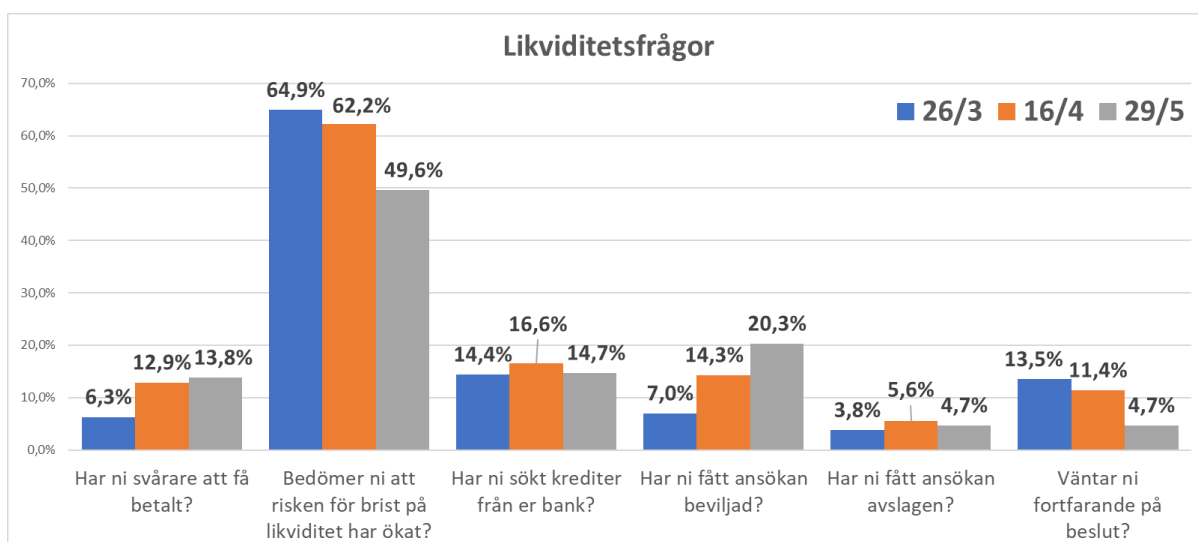
52,1 % av företagen hade tillsammans permitterat nästan 2 900 medarbetare, vilket motsvarade 15 % av den samlade personalstyrkan. Av industrikonsulterna hade 72 % av företagen varslat, mot 63 % av arkitekterna och 32 % av teknikkonsulterna. De medverkande arkitektföretagen hade permitterat 27,1 % av sin samlade personalstyrka. Motsvarande noteringar för industrikonsulterna och teknikkonsulterna var 24,5 % respektive 8,4 %.

Andelen företag som planerade att varsla framöver minskade mellan den här och den föregående mätningen. 19,8 % av de medverkande företagen planerade att permittera fler medarbetare framöver. I den förra mätningen planerade 48,4 % av företagen att permittera. Planerna att permittera framöver uppskattades till knappt 2 % av den samlade personalstyrkan. Permitteringsintentionerna var jämnt spridda mellan arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultföretag.

3. Frågor om likviditetsproblem

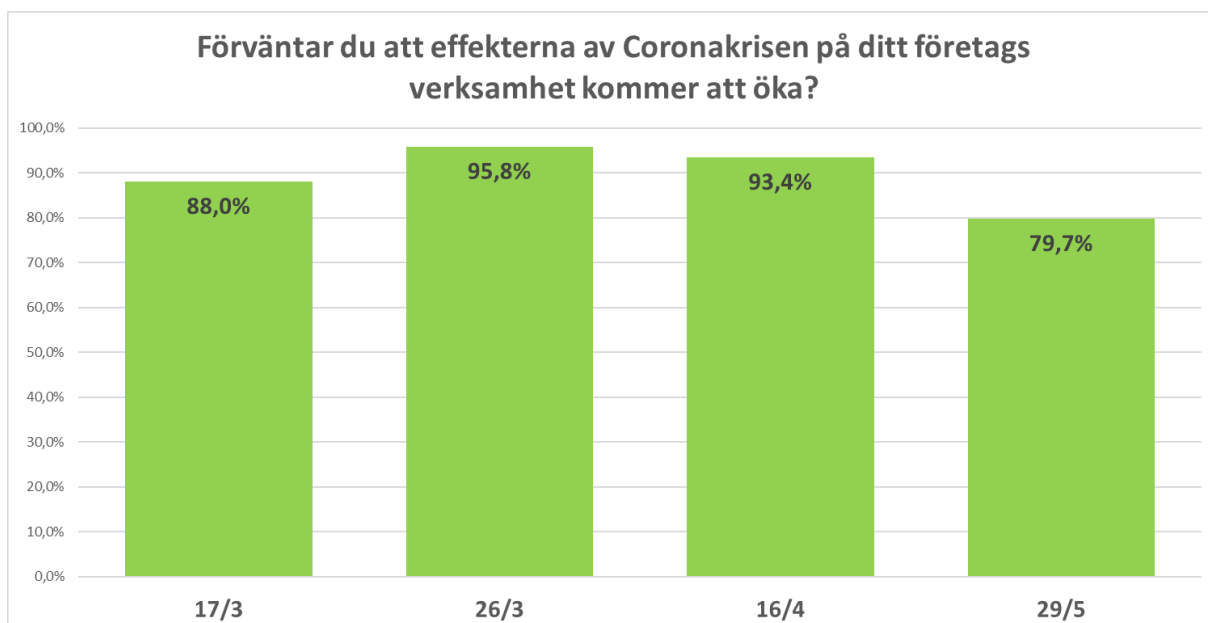
13,8 % av de medverkande företagen svarade att de hade svårare att få betalt av sina kunder. Det är en liten ökning sedan den förra mätningen då noteringen var 12,9 %. Hälften (49,6 %) av företagen bedömer att risken för likviditetsbrist ökat, vilket är lägre än i den föregående undersökningen då två av tre företag (62,2 %) ansåg att risken ökat.

I diagrammet nedan redovisas hur företagen svarat kring betalnings- och likviditetsproblem i den här och de föregående undersökningarna.

4. Förväntar du dig att effekterna av Coronakrisen på ditt företags verksamhet kommer att öka?

Andelen företag som förväntar sig att effekterna på verksamheten kommer att öka till följd av Coronakrisen har minskat jämfört med de tidigare mätningarna. 79,7 % av företagen trodde att effekterna kommer att öka framöver, jämfört med 93,4 % i den förra mätningen. Det kan vara en liten positiv signal men samtidigt signalerar fortfarande en övervägande majoritet av företagen om förväntade fortsatta effekter.

5. Kommenterar från medlemmar

Nedan presenteras ett axplock av kommentarerna som lämnades i den sista (fritext) frågan.

Arkitektföretag

- Hösten kommer bli en prövning. Det är då Covid-19 kommer få större genomslag i fastighetsbranschen såväl i privat som kommunal verksamhet. Detta kommer med stor sannolikhet påverka inköpen av konsulttjänster.
- Under våren har de flesta arbeten fortgått, det som har pausats har inte berott på pandemin. Efter sommarsemester känns det mer osäkert om de nya projekt vi har i pipeline verkligen kommer att starta.
- Vi är specialister inom vårt område, där vi tror att marknaden har ett behov som inte kan lösas utan våra tjänster. Dock har konkurrensen ökat vilket gjort att vi fått sänka våra priser med 20 %.
- Vi tror att påverkan blir större framöver om arbetslösheten stiger.
- Förändringstakten har ökat, framförhållningen minskat. Jag tror att de förändringar som var på gång antingen stannar av eller accelereras. Gäller att kunna fatta många snabba beslut och vara tillräckligt robust och långsam för att inte stressa.
- Det värsta med Corona är att se hur flera stadsbyggnadskontor, fastighetskontor, tekniska kontor mm som är stora beställare viker ner sig och sänker tempot. Det sker inte strukturerat eller samordnat vad vi kan se.
- Att träffa en kommun som nyligen har skapat ett ramavtal för skola, förskola mm och som förklarar att de inte har så många projekt på gång de fyra kommande åren är ytterligare ett tecken på att det offentliga inte verkar förstå vad de bidrar med och vilken kraft 290 kommuner skulle kunna vara, inte bara för oss utan för de kommande åren när det finns detaljplaner, byggprojekt mm att genomföra. Riktigt svagt.
- Trafikverket gör tvärtom! Ökar farten. Utmanar och vill få fler projekt framåt. Det är samhällsbyggare på ett nytt sätt.
- Tycker att Innovationsföretagen ska ta tag i frågan på allvar. Det behövs lite toppstyrning och uppföljning från SKR för att se att vi inte landar på en ny normal nivå som ligger för lågt. Det är inte läge att bli cynisk, men det hade varit intressant med en attitydundersökning inom det offentliga för att se om de förstår vilket ansvar de har och vilket ansvar de tar.
- Osäkert läge. Nivån ifrån mitten av maj har stabiliserats på en lägre nivå.
- Vi har inte ännu satt konsekvenserna av Corona på ekonomin. Dessa kommer synas, tror vi, om ca sex månader.

Industrikonsultföretag

- Vi hoppas att läget under hösten 2020 går tillbaka till ett lite mer normalläge efter Total nedstängning som på AB Volvo. Ovissheten om hur våra olika kunder kommer att hantera situationen eller hur försäljning påverkats av detta är ett stort frågetecken!
- Andra vågen ute i Europa kommer nog slå hårdare eftersom många stängt ner första vågen. Det innebär en till stor utmaning och många orkar kanske inte stå ut den
- Tror vi har nått botten frågan är hur snabb återhämtningen blir
- Situationen är svår att prognosticera och förändringar sker mycket snabbt.
- Tror vi bara sett början...
- Stor utmaning i att vi inte kan resa och träffa kunder i Sverige och utomlands vilket är en förutsättning när stor del av verksamheten är export och försäljningsprocessen komplex.

Teknikkonsultföretag

- Mycket svårt att bedöma hur vi kommer att påverkas i framtiden. Vi jobbar i huvudsak i infrastrukturprojekt
- Byggbranschens pågående projekt kommer att slutföras, planerade projekt kan stoppas eller flyttas framåt. 2021 kommer att bli avgörande och effekterna kommer att slå igenom kraftigare då om inget vaccin finns.
- Effekterna för bygg och fastighetsmarknaden kommer troligtvis nästa år.
- Tror detta kommer drabba vår bransch senare, i vinter och vår.
- Vi har lämnat anbud/budget på många projekt under våren men vi saknar beställning av merparten av uppdragen.
- Våra kunder är avvaktande vilket kommer medföra minskad efterfrågan av våra tjänster under Q3 och Q4."
- Orderingången har varit svag senaste veckorna. Det kommer påverka efter semestern i Sverige och i höst. Finland liten påverkan. Brasilien kommer påverkas i höst. USA har gått bra alla jobbar hemifrån.
- Utlandet har blivit betydligt tuffare då länder stängts ner. Projekten har stoppats i betydligt större omfattning, jämfört med Sverige. Betalning går trögare då banker stängt i dessa länder.
- Vi har kort framförhållning men klarar oss än så länge bra. Orderläget efter semestern är mycket ovisst.
- Främst genom minskad orderingång av våra tjänster till bygg- och fastighetsbranschen.
- Vi tror att effekten kommer att märkas i höst.
- Låg påverkan än så länge, dock mer osäkert inför hösten. Ser bättre ut nu än det gjorde för någon månad sedan.

- Inom konsultbranschen ser det ut som vi klarat oss bra i första och kanske även andra kvartalet men orderingången minskar och hösten är ytterst ovisst men det kommer med största sannolikhet att leda till ett försämrat resultat på helår.
- Vi oroar oss just nu mest för en tuff kommande lågkonjunktur. Nuläget är relativt bra för oss.
- Så här långt går det bättre för företaget än vi planerade för. Vi har visst ek stöd som alla företag. Effektiviteten är än så länge hög kopplat till hemarbete. Kostnaderna (alla möjliga) är betydligt lägre än före Coronapandemin. Men längre fram, i slutet av 2020 eller kanske nästa år, är vi oroliga att marknaden viker. Mycket kopplat till eventuell ekonomisk nedgång e t c.
- Samhället börjar återgå mot det nya normala. Osäkerheten ligger i den avvaktan som jag upplever finns i branschen just nu, ingen verkar vilja ta "lead". Man slutför planerade projekt, men man väntar med att sätta igång nya, gäller framförallt privata aktörer. Osäkerhet gällande affärslokaler, kontor och bostäder är stor.

Slutsatser

Det är givetvis svårt att sia om framtiden i det här läget. Om man analyserar de samlade svaren i den här undersökningen och jämför med de tidigare undersökningarna kan man ana en stabilisering av läget. Det vill säga, situationen fortsätter inte att förvärras. Nästan alla företag är påverkade på något sätt. Men ser man till inställda uppdrag, uppskjutna uppdrag och förlorad orderingång så har andelen påverkade företag stabiliserats eller i vissa fall minskat. Andelen företag som planerar kommande varsel och permitteringar har minskat, vilket kan vara ytterligare en faktor som tyder på en viss stabilisering. Inställda och uppskjutna uppdrag och minskad orderingång oroar förstås. Branschen har hamnat i ett vänteläge, där de flesta företagen klarar att hantera perioden fram till efter sommaren. Vad som händer sedan kommer att vara avgörande för effekterna på branschen. Kommer uppdragen igång igen då och nya ordrar börjar trilla in så kan effekterna som helhet betraktas som hanterliga. Om vänteläget förlängs blir situationen troligtvis svårhanterlig för många företag, som hittills klarat att hålla balansen med hjälp av varsel, permitteringar, krediter och andra stöd. Då behövs mycket mer direkta stöd till branschen, för att täcka upp för de omfattande omsättningsförlusterna.

För att kunna prognosticera hur hösten kommer att se ut behöver man vara epidemiolog, med mer kunskap än Tegnell och de andra. Viruset är nytt och ingen vet hur spritt det är, om immunitet byggts upp och om fler stora vågor är att vänta. Samtidigt är oron för det ovissa och osäkra ibland den största faran. Förhoppningsvis har våren lärt oss att landets kuggar till stora delar kan fortsätta att rulla även under en oförutsägbar pandemi. Därmed kan man också hoppas att fler beställare vågar rulla igång projekten och att det offentliga tar ledningen. Corona och Covid-19 kommer troligtvis finnas kvar en lång tid framöver. När vi lärt oss leva med och hantera detta så måste livet fortsätta och ett nytt normalläge växa fram. Vi hoppas och tror att det nya normalläget börjar gro efter sommaren.

David Cramér
Analyschef, Innovationsföretagen

www.innovationsforetagen.se